

६. हिव्के होक्के मरांग उरस्काट

(‘गोंडी’ भाषेतील गीत)

• ऐका. म्हणा. वाचा.

मरांगे मरांग उरस्काट,
मरांगे मरांग पिसीहकाट.

हिव्के मरांग होक्के मरांग,
हिव्के होक्के मरांगे मरांग.

हिव्के पुंगार होक्के पुंगार,
हिव्के होक्के पुंगारे पुंगार.

हिव्के कायांग होक्के कायांग,
हिव्के होक्के कायांगे कायांग.

मरांगे मरांग उरस्काट,
कायांगे कायांग पुटीहकाट.

उरस्तांग मरांग पिसीहकाट,
मरांगना गेळा कियाकाट.

(‘माडीया गोंडी भाषा मार्गदर्शिका’ या पुस्तिकेतून हे गीत घेतले आहे.
प्रकाशक – जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था, गडचिरोली.)

(मराठी अनुवाद)

इकडे तिकडे झाडे लावूया

झाडेच झाडे लावूया,
झाडेच झाडे वाढवूया.

इकडे झाडे तिकडे झाडे,
जिकडे तिकडे झाडेच झाडे.

इकडे फुले तिकडे फुले,
जिकडे तिकडे फुलेच फुले.

इकडे फळे तिकडे फळे,
जिकडे तिकडे फळेच फळे.

झाडेच झाडे लावूया,
फळेच फळे मिळवूया.

लावली झाडे वाढवूया,
झाडी, जंगल करूया.

स्वाध्याय

प्र. १. दोन्ही कविता वाचा. खालील शब्दांसाठी 'गोंडी' भाषेतील शब्द लिहा.

झाडेच झाडे -	फुलेच फुले -	फळेच फळे -
झाडी, जंगल -	लावूया -	वाढवूया -
मिळवूया -	करूया -	इकडे, जिकडे -
तिकडे -		

प्र. २. तुमच्या परिसरातील झाडांची नावे माहीत करून घ्या.

प्र. ३. फुलांची झाडे व वेली यांची यादी करा.

उदा., झाड - गुलाब, वेल - मोगरा, मधुमालती, बोगनवेल.

उपक्रम : प्रत्येकाने एक झाड लावा. त्याची निगा राखा. त्याला फूल येईपर्यंत निरीक्षण करा.

आम्ही कविता करतो

• वाचा.

मुलांनो, तुम्ही आतापर्यंत अनेक कविता वाचल्या, गायल्या. काही कवितांच्या तालावर तुम्ही नाचदेखील करता. तुम्ही अनेक गोष्टी पाहता, ऐकता, वाचता, समजून घेता. तुम्हांला तुमच्या मनातले तुमच्या शब्दांत कवितेतून सांगता येईल का पाहा, म्हणजे तुम्हांलाही कविता करता येतील. खाली काही अपूर्ण कविता दिल्या आहेत. शिक्षकांच्या मदतीने तुम्ही तुमचे शब्द वापरून त्या कविता पूर्ण करा. कवितांचे अर्थ समजून घेऊन तशी चित्रे काढण्याचा प्रयत्न करा.

एक गाव

एक होतं गाव
गावात होती माणसं
बाजारात जाऊन
घेत होती कणसं

.....
.....
.....
.....

शाळा

एक होती शाळा
.....
फळा होता काळा
.....
एकदा गंमत झाली
.....
शाळा बागेत आली
.....

माकड

एक होतं माकड
त्याने खाल्ला पापड
पापड खातो कुरुमकुरुम्
उड्या मारतो धडामधुडुम्

.....
.....
.....
.....

पक्षी

एक होता पक्षी
पक्षी होता रंगीत
काय बरे होते
त्याच्या लांब चोचीत ?

.....
.....
.....
.....

• प्रत्येक कवितेच्या ओळींतील शेवटी सारखे अक्षर असलेले शब्द शोधा. उदा., माणसं-कणसं.

शिक्षकांसाठी : विद्यार्थ्यांसाठी लहान लहान कविता जमवाव्या. त्या वाचून घ्याव्या. आवडणाऱ्या विषयांवरील कविता लिहिण्यास विद्यार्थ्यांना प्रोत्साहन द्यावे. त्यांच्या कविता कार्डपेपरवर लिहाव्या. विद्यार्थ्यांनी तयार केलेल्या कवितांचे हस्तलिखित तयार करावे. या पद्धतीने कथाही लिहिण्यास उद्युक्त करावे. या साहित्याचा वापर पूरक वाचन म्हणून करता येईल.